

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. An dentur species intelligibiles?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Prima est Thomistarum afferentium universalissima primò cognosci. Secunda, singularia prius à nobis cognosci, ita Durandus & Occham. Tertia Scoti & suorum cum distinctione, ita scilicet, ut

II.
Species infima
ma primo
confuse cog-
noscentur.

DICO I. Species infima confuse primò cognoscitur ab intellectu nostro pro hoc statu. Est communis Scotistarum & quorundam Recentiorum.

Probatur primò ratione Scoti in 1. d. 3. q. 2. Quælibet potentia naturalis non impedita agit secundum ultimum posse, adeoq; producit perfectissimum effectum quem potest producere, atqui perfectissimus effectus quem potest producere intellectus noster (loquendo de notitia confusa) est cognitio speciei specialissimæ; ergò illam cognitionem primò producit; major patet, quia alioquin causa naturalis determinaret seipsam ad agendum, quod proprium est causæ liberæ: minor probatur, quia cæteris paribus quanto objectum est perfectius, tanto & actus, qui versatur circa illud, minus autem universale est perfectius, quam magis universale suum; ergò.

III.

Probatur secundo: Si prius cognosceretur magis universale, deberet longum tempus intercedere, antequam speciem cognosceremus, primò enim deberet gradus generalissimus cognosci Ens, verbi gratiâ, & sic semper minus & minus universale, donec tandem ad speciem perveniretur, hoc autem est contra experientiam. Denique accidens sensibile primò producit speciem totius suæ essentiæ representativam, nam species albedinis non representat colorem in genere; ergò etiam intellectus primò cognoscit totam essentiam albedinis, quæ est species specialissima; jam sic subsumo: atqui accidentia perfectè cognita primò determinant ad notitiam substantiæ specificæ; ergò etiam in substantiis species specialissima est primum cognitum. Ubi tamen nota Conclusio sic intelligendam de eo, quod per se natum est fieri, nam per accidens potest contingere, quòd aliquando majus universale prius cognoscatur, si videlicet aliquid defit ex parte medii, vel organi potentia sensitivæ, vel objectum nimium distet, sic homo à longè, vel per tenebras visus apprehenditur tanquam corpus, postea à madverso motu tanquam animal & demum tanquam homo, melius perceptis accidentibus, sic etiam pueri initio omnes viros vocant patres & feminas matres, teste Aristotele, quia non habent organum memoriæ satis bene dispositum, ut conserventur species accidentium hujus hominis.

IV.
Quomodo
Natura pro-
cedat ab im-
perfectiori-
bus.

Arguitur: Natura paulatim procedit ab imperfectioribus ad perfectiora, ut docet Aristoteles 7. Met. 4. 15. ergò falsum est, quòd primò producat perfectissimum effectum, quem potest producere. Respondeo negando consequentiam, antecedens enim hunc habet sensum, quòd dum causæ naturales habent aliquid impeditum, ne possint simul suum totum effectum producere vel propter resistantiam contrarii, vel quia imperfectior est dispositio prævia necessaria ad effectum perfectiorem, prout contingit in organizatione & informatione fetus, tunc paulatim procedit natura ad perfectio-

ra, non autem quando nullum est impedimentum, prout contingit in illuminatione Solis & cognitione intellectus.

Instatur: Potentia prius fertur in objectum suum adæquatam, quam in particulare, ergò prius in Ens, quam in speciem infimam fertur intellectus. Respondeo negando antecedens, nam sensus, verbi gratiâ, auditus non potest in rationem communem, seu universalem formam ferri, nec oculus rationem communem coloris & luminis cognoscere, adeoq; nec primò hoc potest intellectus, quia pro hoc statu illud cognoscit primò, quòd primò à sensu est representatum.

Urgetur: Illud principium quodlibet est, vel non est, primò est obvium intellectui atqui hoc constat terminis universalibus; ergò intellectus primò apprehendit magis universale. Respondeo distinguendo majorem, illud principium est primò obvium ordine accidentiæ & strinæ tanquam naturæ notius, concedo majorem; ordine inventionis statu nostro intellectus, nego majorem, hoc enim ordine notius est, primo ambulat, vel non ambulat.

DICO 2. Notitiâ distinctâ prius cognoscitur magis universale, quam minus universale. Et Durandus & Scotus &

Probatur: Illud prius est cognoscibile notitiâ distinctâ (cæteris paribus) quòd puriora includit penetranda, & sine quo aliud distinctè percipi non potest, atqui talia sunt magis universalia, quæ sunt simpliciora, & in minus universalibus tanquam partes metaphysice includuntur; ergò magis universalia sunt prius cognita notitiâ distinctâ, hinc est quòd in scientiis, in quibus notitiâ distinctâ tractanda est incipitur ab universalibus juxta doctrinam Aristotelis, primò Physicorum, quia definitiones, vel divisiones objecti haberi non possunt nisi prius gradus universales cognoscantur. Ex quo confirmatur Conclusio, notitiâ distinctâ minus universalis haberi non potest sine notitiâ distinctâ magis universalis; ergò notitiâ distinctâ minus universalis est posterior notitiâ magis universalis, quia id quòd dependet ab altero, est posterius illo.

QUÆSTIO VI.

Andentur species intelligibiles?

Sicut species, quibus cognitio sensitiva in sensibiles vocantur, sic ex quibus intelligitur intellectus intelligibiles dicuntur, unde hic principaliter quæritur, an tales dentur? Et quidem olim Themistius & Theophrastus, & nunc Durandus, Henricus, Godefredus &c. negant omnino dari species intelligibiles: Avicenna eas quidem admittit, sed eas solummodo tamdiu manere quamdiu actus intelligit potentia, allerunt lib. 6. Natural. c. 6. exemplificat rem à parte de visu, in quo non manent species visibiles nisi manente præsentate visibili. Veruntamen

Dico primò: Pro cognitione abstractiva admittenda sunt species intelligibiles. Ita communior modernorum Theologorum & Philosophorum.

Et Probatur Autoritate SS. Patrum, Augustini tum supra, & lib. 12. Gen.

lit. cap. 6. dicentis: Homo vel arbor, vel Sol, vel quaecumq; alia corpora, sive caelestia, sive terrestria, & praesentia videntur in suis formis, & absentia cogitantur imaginibus animo impressis, & faciunt duo generis personarum, unum per corporis sensum, alterum per spiritum, quo illae imagines continentur. Lib. 10. Confess. cap. 8. 9. 10. docet, non res ipsas, sed imagines rerum esse in memoria, accap. 11. ait: Nam cum aliquid oculis cernitur continuo fit imago ejus in spiritu, sed non dignoscitur facta, nisi cum ablatu oculis ab eo, quod per oculos videbamus, imaginem ejus in anima invenerimus: tandem 11. Trinit. cap. 2. ait: Ratione colligimus nequaquam nos potuisse sentire nisi fieret in sensu nostro aliqua similitudo conspecti corporis, tardioribus ingenii difficillime persuaderi potest. D. Bernardi lib. 5. de Confid. cap. 1. ubi habet haec: Unde nec medium requirit ad ea corporis sensum, sensus ipsa sibi seipsa sentiens. Optimum videndi genus si nullum egere, ad omne quod nosse volueris te contentus, loquitur de visione in statu separationis & Patriae in qua nullum dicit esse nostrum medium, medium tamen tale esse necessarium nunc, quod vocat alibi rerum imaginem. Item clarè veritatem hanc habet Serm. 6. in Pf. 90. ubi sic ait: Sed miranda prorsus & miseranda humanarum conditio Animarum, quae licet tam multa foris ingenii vivacitate percipiant, semetipsas tamen sicut sunt, nec esse, aut cogitare sufficienter, sed egeant omnino figuris, & anigmatibus quibusdam corporum similitudinum, ut ex visibilibus & exterioribus possint vel aliquatenus invisibilia atq; interna cognoscere.

nari, talis autem determinatio non potest fieri nisi per speciem.

Dices: Intellectum tunc determinari per speciem, aut sensationem sensus communis, ergo. Respondeo negando antecedens, quia species illae non recipiuntur in intellectu, nam accedens unum non potest naturaliter migrare de uno subjecto in aliud, ergo species seu sensatio sensus interni determinat intellectum producendo in ipso partialiter aliquid, sed non aliud quam speciem intelligibilem.

Probatur quartò: Phantasma non representat nisi singulare, & consequenter non concurret nisi ad cognitionem singularis, sed intellectus non tantum singulare, sed & universale, & universalissimum intelligit, intelligit enim Ens quia Ens, & cum non sit sibi praesens in seipso, nec secundum se habeat phantasma, necesse est dari illi speciem intelligibilem Entis.

Arguitur primò: Voluntas non indiget speciebus ut operetur; ergo nec intellectus à paritate. Respondeo negando consequentiam, disparitas est, quia actus intellectus cum sit imago naturalis objecti, & ab ipso objecto partialiter produci non possit, debet saltem ab aliquo objecto ipsi simili taliter produci, secus autem est de voluntate.

Instatur: Si species impressae intelligibiles essent in intellectu, actus semper cognosceret objecta illarum, sed hoc est falsum, ergo. Respondeo negando minorem, quia licet in intellectu dentur tales species, & quod intellectus simul cum illis sit causa adequata cognitionis objecti, tamen rapitur ad cognoscenda alia objecta, quorum fortius impressas habet species. Deinde aliquando est species in oculo, & tamen non videtur, quia desit advertentia, ita posset dici de intellectu.

Arguitur secundò pro Durando: Si daretur species impressa sequeretur, quod illa prius tempore, vel natura deberet cognosci, quam objectum, sed hoc est falsum, ergo: Probatur sequela, ista species se habet objective ad intellectum, agit enim vices objecti, vel est ipsum objectum, sed quod tale est, est prius cognitum vel cognoscibile; ergo species sic esset. Respondeo negando sequelam, cujus probationis minorem distinguo, quod est tale, seu quod gerit vicem objecti, est prius cognitum vel cognoscibile, si sit ratio cognoscendi cognita concedo; si sit ratio cognoscendi non cognita, nego minorem & consequentiam. Itaque species gerit vicem objecti, non ut quod, sed ut quo, id est, non est quod cognoscitur, sed quo cognoscitur aliud, adeoq; non prius cognoscitur, quam aliud, cujus est species. Et dato, quod etiam cognosceretur, tamen cognoscitur prius, non in ordine ad se, sed ad aliud & sic etiam non prius cognoscitur, quia non terminatur cognitio ad speciem, sed ad objectum. Verum

Instatur: Species est imago objecti, sed imago prius cognoscitur, quam res imaginata, ergo. Respondeo distinguendo minorem, imago prius cognoscitur, imago, quae est ratio cognoscendi

V.

VI.

Volitio non est imago objecti sicut intellectio.

VII.

Species non prius cognoscitur quia est ratio cognoscendi non cognita.

III. Inna ratio recordatur.

Probatur secundò Rationibus: Prima quae est fortissima, quia recordamur frequenter praeteritorum, quae recordatio est actus intellectus, sed talis fieri nequit per solum intellectum, quia haec est solummodo causa partialis, nulla autem causa partialis agere potest sine sua concausa, quae essentialiter est subordinata; ergo nec intellectus, ergo debet etiam tunc aliquid ulterius concurrere; subsumo, sed non ipsum objectum, quod est vel absens, vel praeteritum & destructum; ergo aliquid suppletens ejus vices, quod aliud esse nequit, quam species, ergo.

Dices: Actus fieri, vel per memoriam sensitivam, vel per habitus causatos ab actibus. Sed Contra nam in Anima separata nulla erit memoria sensitiva, & tamen recordabitur, ut patet ex Evangelio de divite Epulone Lucae 16. cui Abraham dixit: Recordare tibi, ergo. Ad secundum dico, quod species sint & teneant ex parte objecti, adeoq; habitus supplere non possunt ejus vices, qui se tenent ex parte potentiae. Deinde de quolibet actu possum habere recordationem, non possumus autem de quolibet habere habitum. Deniq; si admittatur habitus, cur non etiam species?

Probatur secundò: Ita se habet Intellectus respectu sui objecti, sicut sensus respectu sui, sed sensus recipit speciem sui objecti; ergo & intellectus.

Probatur tertio: Nulla potentia indeterminata ad operandum in se, potest aliquid operari, nisi in se determinetur, sed intellectus est indeterminata potentia ad hoc vel illud intelligendum; ergo prius in se debet determinari. F. Amanadi Hermann Physica.

IV. Inna ratio un ad ipsum.

cognoscendi cognita concedo minorem; quæ est ratio cognoscendi non cognita nego minorem & consequentiam.

VIII.

Ad faciendam cognitionem distinctam ipsum objectum sufficit.

Arguitur 3. Objectum ipsum in proportionata distantia sufficit ad causandam notitiam, ergo species superfluit, si presentia objecti id præstare potest: Probatur consequentia, quia non prius intelliguntur res, quam species, Imago Cæsaris non prius ducit in cognitionem Cæsaris, quam ipsa cognoscatur ex dictis. Respondeo distinguendo antecedens, ipsum objectum sufficit ad faciendam cognitionem distinctam intuitivam concedo antecedens, ad faciendam cognitionem abstractivam, quando ipsum objectum non est præsens nego antecedens: ad reliqua patet responsio ex instantia superiore, ejusque solutione. Itaque licet objecta materialia sint presentia in esse Physico non sunt tamen presentia in esse intentionali, & sic presentia fieri debent per species maxime loquendo de cognitione abstractiva.

IX.

Ratio qualitatis convenit speciebus.

Arguitur 4. Si darentur species deberet posse assignari, de quo genere prædicamenti sunt, quod tamen vel neutiquam, vel omnino perdifficile est, quia non sunt substantia, & quantitas ut patet, nec relationes, cum hæc activæ non sint, nec possunt dici qualitates, quia istæ suscipiunt majus & minus, possuntque intendi, sed speciebus utriusque hoc competere nequit, quia alioquin multiplicatis actibus intensæ habitus supplere possent, & per cessationem à frequentibus actibus remitterentur, quod tamen non dicunt fieri, qui species defendunt. Respondeo negando antecedens, ad probationem dico eas reduci ad qualitates, esseque intensibiles & remissibiles sicut habitus, quod patet ex eo, quod quod sæpius cognoscimus aliquod objectum, eo frequentius & clarius & distinctius excitantur nobis species, ut patet de iis qui continuo in una facultate exercent se, & contra quod rarius elicimus circa aliquod objectum actum, eo difficilius recordamur & cum majore labore species excitari debent; nec tamen hinc inferri potest superfluos futuros habitus, quia si alium finem habent à speciebus, nam species dantur ad clarius & distinctius percipiendum objectum, habitus verò ad facilius, promptius, delectabilius & intensius, & sic etiam admissis speciebus ipsi non superfluent.

X.

Rationes tamen non conveniunt speciebus.

DICO 2. *Rationes allegatæ non probant Physicè dari species intelligibiles.*

Probatur primò: Quia non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sed hic nulla est necessitas, ergo. Probatur minor primò: Si darentur species non esset necesse recurrere ad phantasma, quod tamen constat maxime esse necessarium.

Probatur eadem minor secundò: Quia si esset aliqua necessitas maxime quod eodem modo se haberet intellectus ad suum objectum, sicut sensus ad suum, in quo dari conceduntur species: vel quia intellectus non esset de se determinatus: vel quia id convinceret actus recordationis præteritorum: vel quia intellectus

est tantum universalium, sensus autem singularium: Sed harum nulla ratio convincit species, ergo: Probatur minor; non prima, quia disparitas est inter sensum externum, & internum ex eo, quod in sensu interno præcedant actiones sensuum externorum, quæ determinare possunt, ad ipsam intellectiōnem producendam, nullus autem talis actus procedit in sensibus externis: Non secunda, quia actus recordationis & maxime in anima separata potest provenire à speciebus particulariter infusis, unde sicut dicitur, quod Angelis infunduntur species omnium rerum à Deo, sic etiam dici potest, quod animæ separata infundantur, & sic mirum non est, si dives Epulo ab Abrahamo provocetur ad recordationem & reminisceniam præteritorum, dicendo: *Recordare fili, quæ vivisti bona in vita tua, &c.* Non denique tertia, tum ex instantia facta, tum quia sicut phantasma est sufficiens secundum Auctores communiter ad determinandum intellectum generalem, ita etiam erit sufficiens ad determinandum intellectum passibilem & consequenter non est necessaria ulla species intelligibilis: Non denique quarta, quia phantasma non concurrat ad cognitionem singularis, quia singulare est, alioquin enim intellectus, & ipsa etiam phantasia discernere possent inter singularia & singularia per omnia equalia, contra experientiam; sed quod intellectus cognoscit universalia, potest evenire & evenit ex negotiatione intellectus, qui habita cognitione singularium tanquam conditione sine qua non cognoscit per discursum ipsum universale. Imò phantasma ipsum potest representare tam singulare, quam universale secundum diversas rationes quas includit.

Quidquid tamen sit absolute tenendum est dari species intelligibiles in intellectu, nam si rationes non convincunt, auctoritates cogunt, quibus accedit ratio solemnissima desumpta à paritate Angelorum, quibus actus remunerativus negari deberetur, si ipsis species non concederentur: quæ ratio pariter currit de anima separata; imò si argumentum sententiæ contrariæ de non multiplicandis entibus alicujus est efficacie, mihi quoque patrocinatur, assero enim non esse multiplicanda minima sine necessitate, adeoque species concedi debent potius, quam ut fiat multiplicatio miraculorum. Itaque necessitas specierum non ex parte potentie desumenda est, sed ex parte objecti ad suppleendum ejus concursum, dum non est actu intelligibile, sed solum potentia, qualiter sunt omnia objecta materialia in ordine ad cognitionem abstractivam, secundò propter absentiam, & tertio propter improprietatem.

DICO 3. *Ad cognitionem intuitivam non est necessaria species intelligibilis.* Probatur, quia species intelligibilis substituitur loco objecti ad suppleendum ejus immediatum concursum, cum solum non est actu intelligibile, vel est absens, vel si est præsens potentie, non tamen est præsens in ratione objecti, ergo cum objectum est actu intelligibile, ac debite præsens potestesse secundum propriam entitatem sufficienter cum

ipsa producet notitiam intuitivam & concursus speciei superfluct. Itaque quod ordinariè dicitur materiale non esse actu intelligibile non est universaliter verum, sed solum quoad intellectum conjunctum, non autem separatim.

Dices: In cognitione intuitiva objectum concurrere partialiter cum specie, & per hoc intuitivam ab abstractiva distingui, in qua species concurrat. Contra, quia tunc vel species sub ordinaretur objecto, vel objectum speciei, vel ambo concurrerent ex aequo, non primum, quia causae subordinatae non possunt sine se invicem operari, ergò cum videamus speciem sine objecto concurrere, species non erit subordinata objecto; neque secundum, quia causa perfectior non subordinatur imperfectiori; neque etiam tertium, quia tunc cum operentur per causalitates ejusdem operationis virtus unius ita intendi posset, ut se solo sufficeret ad cognitionem, & sic vel solum objectum concurreret, quod est intentum, vel sola species absque ullo objecto intervenit, & sic poterit haberi cognitio intuitiva objecti absentis.

Arguitur primò: Cognitio sensuum exteriorum, verbi gratià, visio est intuitiva, & tamen praeter objectum requirit speciem, ut probavi supra, ergò & cognitio intuitiva intellectiva praeter objectum requirit speciem. Respondeo negando consequentiam, disparitas est, quia species sensuum exteriorum pendunt in fieri & conservari ab actuali influxu objecti praesentis, & ideo potest esse principium cognitionis intuitivae: Species autem intelligibiles aequè manent praesente vel absente objecto, & ideo illud aequè representat absens ac si in se esset praesens. Unde propter hoc nequit concurrere ad notitiam intuitivam.

Arguitur secundò: Ut potentia possit elicere cognitionem, objectum debet esse unitum potentiae, sed objectum materiale non potest esse unitum in se potentiae intellectivae, lapis enim verbi gratià, non est in intellectu, ergò debet uniri per speciem, ergò. Respondeo distinguendo majorem, objectum debet esse unitum unione formali & intensiva per modum accidentis nego majorem, unione virtuali concedo majorem, & similiter distingua minori nego consequentiam.

Arguitur tertio: Objectum debet esse proportionatum potentiae, sed objectum materiale est improporionatum intellectui, qui est spiritualis, ergò objectum materiale nequit per simplicem ac immediatam sui praesentiam ut sic intuitivè intelligi, ergò debet intelligi per species. Respondeo negando majorem, nam inter objectum materiale & potentiam intellectivam est sufficiens proportio moventis ad mobile, quia inter potentiam intellectivam & objectum non requiritur proportio in essendo, quòd si etiam ex proportione se moventis ad mobile objectum materiale sit improporionatum intellectui in statu conjunctionis, non tamen in statu separationis, quia sic non fit transitus ab una potentia ad aliam, immediate enim objectum offertur intellectui

& si aliquando praecedit species, hoc est in ratione effectus praevii, non autem concausae ad talem notitiam.

Pro quo Nota, quod dum dico speciem intelligibilem non esse necessariam ad cognitionem intuitivam, per hoc non intendo ipsam prorsus excludere, potest enim ac debet intervenire saltem tanquam effectus praevius ad ipsam intuitivam notitiam, non tamen tanquam concausa: Cum ergò unus, verbi gratià, Angelus alterum videt, ac intuitivè cognoscit emittitur & imprimitur ab objecto species in intellectu Angeli videntis ut in eo impressa & conservata constituat memoriam intellectivam, quae omnino necessaria est ne quotiescunque intellectus vult actum repetere circa objectum aliàs cognitum, cogatur semper redire ad illud intuentium.

Dico 4. si dantur species non sunt similitudines objectivae, seu medium cognoscendi quod. Haec est conformis ad dicta superius, ubi egi de speciebus sensibilibus.

Probatur primò: Si species essent similitudines objectivae deberent in se prius cognosci, quam cognoscatur objectum, sed non sic cognoscuntur, ergò: Probatur sequela majoris, quia Imago Caesaris quae est similitudo objectiva debet prius cognosci, quam cognoscatur ipse Caesar, ergò.

Probatur secundò: Quia medium cognoscendi quod non inducit in cognitionem se solo, sed necesse est ut ipsum antecederet cognoscatur objectum, vel aliunde sciat, nam nisi videris Caesarem, non cognosceres ejus imaginem, licet tibi monstraretur, nec dicere posses esse ei similem, vel dissimilem, bene vel malè expressam, quod tamen contingit in speciebus, ergò species intelligibiles non erunt similitudo objectiva, sed potius media cognoscendi quo.

Dico 5. Species dici possunt formales similitudines suorum objectorum. Haec etiam est conformis ad superius dicta.

Probatur primò: Illae species debent esse alicujus essentiae ac speciei, & consequenter formaliter similes alicui, sed nulli potius quam objecto, ergò ei debent esse similes.

Probatur secundò: Quia species expressa est similitudo formalis objecti, ergò & species impressa, quando ab ea gignitur cognitio: Probatur consequentia, quia in caulis cognitionis & intellectiois debet esse aliquid continens similitudinem objecti, sed nulla potius quam species impressa, ergò haec debet continere similitudinem objecti, probatur minor, quia non potentia, ergò species, cum nullae aliae causae sint praeter speciem & potentiam; probatur antecedens, quia potentia non est magis similis albedini quam nigredini, dulcedini, vel amaritudini, homini, vel leoni.

Probatur tertio: Species expressa quae est actus vitalis debet habere aliquam causam cui fit similis in vitalitate, ergò etiam impressa,

XVI. Species non sunt similitudines objectivae.

XVII. Species potest dici formalis similitudo.

XIII. Species sensibiles non sunt similitudines objectivae.

XIV. Objectum unitum potentiae virtutis.

XV. Inter objectum & potentiam est proportio moventis ad motum.

pressa, cui sit similis, cum hæc tam bene debeat habere aliquam causam cui similis dicatur, ac altera in vitalitate, & consequenter si prima propter vitalitatem exigit causam viventem, hæc etiam exigit similitudinem esse sui objecti.

Probatur quartò, A paritate specierum sensibilium, quæ dicuntur suo modo formales similitudines ut patet, dum videntur per modum ipsorum colorum, ut quando radii solares transeunt per vitrum coloratum, aut incidunt in cortinas virides, vel rubras, tunc in pavimento, vel pariete apparent acsi ipsi colores ibi essent, ergò.

Dices: Nec in speciebus sensibilibus videri ipsas species, sed ipsi colores reflexè ut contingit in speculo in quo se homo videt reflexè. Sed contra primò ut corpus aliquod reflectere possit, debet esse lavigatum, & perspicuum, sed pavimenta & parietes non sunt sic lavigati, ergò. Contra secundò, quòd si parietes habent virtutem reflectendi, deberent quotidie posse reflectere, sicut reflectunt specula. Contra tertio, quia corpus reflectens demonstrat rem quamcunque in tantum & tantum distare retro, quantum distat ab eo directè ante illud collocatus, quod tamen non faciunt parietes, major patet in speculis, quæ repræsentant rem ante se collocatum, quasi esset profunde intus intra superficiem speculi, prout magis vel minus abest, ergò.

Dico 6. Species manent in intellectu etiam cessante actuali intellectione, & respectu harum dicitur intellectus memoria. Hæc est contra Avicennam.

Probatur primò, Authoritate D. Augustini lib. 5. contra Jul. cap. 14. ubi docet: *Resum corporaliū qualitates in res incorporales transire, quando formas corporum, quas videmus, habuimus quodammodo & in memoria recondimus & quocumq; pergimus nobiscum ferimus.* Et lib. 10. Confels. cap. 17. ait: *Per hæc omnia discuro & volito, hæc atq; illas penetro etiam quantum possum & sinu est nusquam.* D. Bernardi tract. de vita solit. cap. 15. ubi ait, memoriam proferre unde formetur cogitatio, sed aliud non proferre potest quam species, ergò manent in ipso & respectu eius intellectus dicitur memoria.

Probatur secundò Ratione, quia aliàs eodem modo se haberet intellectus Docti & sapientis, ac illius qui primò incipit discere, quia utriusque intellectus esset in pura potentia, dum actu non intelligit. Quod confirmatur, quia nulla forma absoluta destruitur nisi vel propter impossibilitatem, vel propter destructionem subjecti, atqui hic nec destruitur subjectum, nec impossibiles sunt, ergò. Si tamen quæras an à solo intellectu conserventur? Respondeo affirmativè, tum quia nulla alia causa assignari potest; tum quia licet concurrat alia causa ad productionem earum, non est tamen necesse, ut illa causa concurrat ad conservationem, ut patet in calore, qui conservatur in aqua sine igne, quamvis sine ipso non producatur, quòd autem species diutius manent, quam calor in aqua, ideo est, quia sunt ipsi naturales non verò calor aquæ.

Dices: Experimentia constat nos oblivisci rerum quas ante cognovimus, nisi sæpe repetamus sed non posset esse, nisi perderetur species, ergò non manent. Respondeo negando maiorem, hoc enim non fit propter specierum deperditionem, sed quia ille species suo ordine non excitantur, unde fit ut dum recordari volumus alicujus rei, sæpius non possumus & post paululum tamen vel alio tempore sponte incidere, quæ autem causa sit excusatæ mihi videtur esse ex naturæ arcanis, quæ nondum penetravi. Respondeo secundò negando maiorem etiam, quia hoc absque jactura specierum intelligibilium fieri potest, ex eo, quòd deperderentur species phantasticæ ipsi correspondentes, à quibus in suis operationibus dependent, hinc est

QUÆSTIO VII

De Intellectione.

Natura Intellectionis sufficienter colligi posset ex dictis supra Disp. 2. q. 2. ubi universaliter determinavi in quo consistat actus vitalis, verumtamen abste non erit ex professo etiam examinare naturam intellectionis, cum Authores in tot, tamque diversas abiverint sententias, nam Pontio teste, aliqui dicebant intellectionem esse tantum receptionem speciei intelligibilis; alii esse actionem productivam termini, qui sit & vocetur verbum mentis; alii e contra esse actionem de prædicamento actionis sine ullius termini productione, alii esse qualitatem de prædicamento qualitatis sine ulla profus actione productivam. Hurradius ut omnes difficultates evaderet allegerit, intellectionem esse actionem, & passionem, ac qualitatem prædicamentalem, in ut omnia ista tria essentialiter in natura intellectionis includantur. Verumtamen

Dico 1. Intellectio non est passiva, seu ipsa speciei intelligibilis vel intellectionis receptio. Hæc est contra Ægidium, Aureolam, &c. Alique expressa mens D. Augustini lib. 6. Metaph. cap. 5. *Videtur mihi anima cum sentit in corpore non de illo aliquid pati, sed in eju passivum attendit agere.* Et infra: *Hoc ergò genui taliter movere nonne fatendum est facere esse non pati?* Et cap. 8. ubi dicit: *Hinc est illud quòd plerumq; alia cogitant occupati eos loquentes non nobis videtur accidere, tum quia occursores illos numeros non agit tunc animi, cum sine dubio sonus ad aures perveniat, & illa in passione sui corporis cessare non possit nec possit aliter moveri, quam si illa non fieret, sed quia intentionis aliud subinde extinguitur motionis impetus, qui si maneret, in memoria utiq; maneret, & nos inveniremus & sentiremus.* Ubi clarè docet in distictis percipi species & res, & tamen res tunc nullas sensationes producere, sed si consisteret intellectio in receptione talis speciei, vel intellectionis distractus omnino deberet intelligere, ergò. Ratio etiam est, quia receptio speciei expressæ vel impressæ respicit intellectum ut subjectum, sed de ratione intellectionis est ut respiciat objectum, illud exprimat, eiq; que unit intellectum, ergò intellectio non consistit in receptione speciei impressæ, vel expressæ.

XVII.
Species manent in intellectu cessante intellectu cessante intellectu cessante.